

Veile Amts 2den Valgkreds ved et andet Spørgsmaal, som hører til de ganske vist meget vigtige men ogsaa meget vanskelige og tvivlsomme Spørgsmaal, nemlig Spørgsmaalet om, hvor vidt der bør gives den kriminelt Tiltalte, som senere frifindes, Erstatning for den Tid, han har maattet henstaa i Varetægtsfængsel under Sagen. Dette er et meget vanskeligt Spørgsmaal og en Sag, hvorom der er, og vistnok ogsaa altid vil være meget forskellige Meninger. Naar man betragter Sagen i sin Almindelighed og fra et rent theoretisk Standpunkt, om jeg maa udtrykke mig saaledes, saa synes det jo, som om Tret er billigere, end at den, der frifindes, faar Erstatning, fordi han har lidt det Onde, som det naturligvis er — det kan aldrig beskrives — at have været underkastet Varetægtsfængsel, men naar man vil kaste Blikket noget nærmere paa, hvorledes denne Ting tager sig ud i Virkeligheden, saa møder man jo aabenbart store Vanskeligheder. Det er jo nemlig paa ingen Maade saaledes, at man i Almindelighed kan betragte en Frifindelse som en Tilfældighed af, at Bedkommendes Ustyldighed er bevist. Dette er jo meget langt fra at være Tilfældet. Vi vide jo Altsammen, at i et meget stort Antal Tilfælde finder Frifindelse kun Sted af Mangel paa Bevis, imedens der iøvrigt baade hos Dommerne og hos den Tiltaltes Medborgere overmaade ofte bliver en stærk moralsk Overbevisning tilbage om hans Skyld, og Frifindelsen er altsaa i mange Tilfælde i Virkeligheden kun en Følge af, at den Paagjældende har været fastere og klogere end mange Andre og derfor vidst at gjennemføre et Benægtelsystem, som har gjort, at det var umuligt at fælde ham; men i disse mange Tilfælde, som henhøre under denne Kategori, tror jeg virkelig, at den offentlige Mening rundt omkring i Landet vilde finde, at det var meget lidet ønskeligt, om den Klasse af Folk, som jeg her sigter til, ikke blot skulde undgaa Straf, men endog skulde gaa ud af sin Kamp med Justitsen med en Seir og være berettiget til at forlange en Pengeerstatning oven i Kjøbet. Hvis man derimod vilde indskrænke Sagen til de Tilfælde, hvor Frifindelsen indeholder et virkelig Bevis paa, at den Bedkommende er ustyldig, saa bliver det jo strax en ganske anden Sag, men saa taber Sætningen meget i praktisk Betydning. Desuden maatte der jo tilføies endnu en Indskrænkning, og det er den, at selv om den Paagjældende er nok saa ustyldig, saa vil han dog heller ikke kunne anses for berettiget til Erstatning i saadanne Tilfælde, hvor det nærmest maa siges, at han selv har paadraget sig Arrestationen ved mistænkeligt Forhold, f. Ex. ved urigtige og usande Forklaringer i Begyndelsen af Undersøgelsen eller Sligt. De Tilfælde, som der saaledes vilde blive tilbage som virkelig Gjenstand for Erstatning, vilde altsaa ikke blive mange og ikke fremtræde meget i Praxis, og jeg tror derfor, at denne Sætning hører til

dem, som i deres Almindelighed betragtet klinge godt, men som det maa erkendes, at det er meget vanskeligt at bringe til Anvendelse i Praxis paa en fyldestgjørende Maade. Der har, som bekendt, ogsaa været yderst forskellige Meninger om denne Sag andet Steds. Jeg siger paa ingen Maade, at den er uudførlig, og jeg siger heller ikke, at jeg er imod en saadan Ting i Principet, men jeg gjør kun opmærksom paa, at det kræver en meget nøie Overveelse af samtlige Omstændigheder, fordi man ellers vilde let komme til at gjøre Noget, som man fra ingen Side vil anse for ønskeligt.

Udenrigsministeren (Rosenørn-Dehn):

Naar jeg har begjært Ordet, er det kun for at udtale et Par Bemærkninger i Anledning af et Spørgsmaal, som blev rettet til mig forleden af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) om de udvandrede Slesvigeres Ret til at vende tilbage til Hertugdømmerne. Sagen er mig naturligvis ikke ny. Jeg kender meget godt de Ulemper, der have fundet Sted som Følge af de Bestemmelser, som nu engang gjælde derovre, og jeg kan forstikke ærede Medlemmer om, at disse Ulemper have berørt mig ligesaa smerteligt, som de have berørt Dem. Smidlertid vil jeg sige, at denne Sag ogsaa har sine store Vanskeligheder, og uagtet den har været Gjenstand for mine bedste Bestræbelser i Berlin, maa jeg dog bekfende, at de hidtil have været uden Held. — Sagen er nemlig den, at det er en Grundbestemmelse i de preussiske Regler, at, naar Gen har løst sig fra sit underkafelige Forhold i Lydfkland, er det ham eo ipso forbudt at vende tilbage. Det er en Betingelse, som er Udvandrerne bekfendt, ja, det er endog udtalt i det Bevis, som bliver dem meddelt i de enkelte Tilfælde, at, saafremt de vende tilbage, vilde de blive udfviste. Da der staar: „naar de vende tilbage for at tage Ophold“, har man fortolket det fra vor Side, som om det kun gjaldt dem, der vende tilbage til Slesvig for at tage fast og længere Ophold der. Vi have gjort gjældende i Berlin, at Ordene umulig kunde fortolkes saaledes, at de ogsaa skulde gjælde om ganske korte Besøg, som disse Udandrere aflægge i Slesvig for at besøge Venner, Forældre eller Spøffende, men man fastholdt bestandig den Fortolkning i Berlin, at det gjaldt om alle Ophold, hvad enten de vare længere eller kortere Besøg. Naar man nu lægger Mærke til, at det er en Bestemmelse, som har sin Rod i den hele preussiske Vernepligtslovgivning og dernæst erindrer, at det ikke er nogen exceptionel Bestemmelse, der er givet lige overfor os — det er ikke alene overfor Danmark, men overfor alle andre Nabostater af Lydfkland, at disse Regler gjælde — og man dernæst erindrer, at man ikke kan fraskrive en Stat Ret til selv at bestemme de Betingelser, hvorunder den kan